

Vzdělávání pro udržitelný rozvoj a opatření pro období 2013 až 2015 ke Strategii vzdělávání pro udržitelný rozvoj ČR (2008-2015)

V návaznosti na plnění opatření ke Strategii vzdělávání pro udržitelný rozvoj ČR byla ustanovena následující **klíčová témata** pro řešení období 2013 až 2015:

- Rozvoj občanské participace a dobrovolnictví
- Vztah k místu
- Udržitelná spotřeba a výroba
- Snižování sociálního napětí
- Průřezová opatření k realizaci VUR

Rozvoj občanské participace a dobrovolnictví představuje *motivaci veřejnosti k zapojování se do diskuse o veřejném prostoru*. Předpokladem je rozvinutí takových výchovně vzdělávacích strategií, které vybaví cílové skupiny potřebnými *akčními kompetencemi* jako je relevantní znalost, motivace a odhodlání k řešení, schopnost formulovat vize budoucího vývoje a zkušenosti, kooperativní a výzkumné dovednosti či schopnost kritického myšlení, komunikace a vyjednávání.

Vztah k místu se zaměřuje na hodnoty spojené s krajinou a otázky týkající se její ochrany, správy a plánování v souladu s „Evropskou úmluvou o krajině“.

Klíčové téma koresponduje s celkovým trendem *soustředit se ve výchově a vzdělávání především na lokální problematiku*, prostřednictvím které mohou žáci i široká veřejnost lépe porozumět problematice socioekonomických a environmentálních vazeb, dopadů a vlivů.

Druhou oblastí, která je v rámci tématu Vztah k místu zastoupena, je *interpretace přírodního a kulturního dědictví* (jako nástroje pro pochopení historických, kulturních a dalších souvislostí), která se zaměřuje na mnohostranné interpretování konkrétní lokality.

Pro formování vztahu k místu hraje důležitou roli bezprostřední kontakt a praktické zkušenosti s přírodou.

Snižování sociálního napětí představuje významné téma nejen kvůli místním problémům se sociálně znevýhodněnými skupinami obyvatel, ale i kvůli přetrvávající ekonomické krizi ve světě. Sociální napětí se v ČR projevuje silněji zejména v lokalitách, kde jsou koncentrovány větší počty obyvatel sociálně vyloučených nebo ohrožených sociálním vyloučením.

Materiál předpokládá, že v rámci tématu bude podpořeno vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metodiky napomáhající ke snižování sociálního napětí ve společnosti.

Udržitelná spotřeba a výroba je téma, které se zabývá vlivy spotřeby obyvatel ČR na ekonomickou, sociální a environmentální oblast.

V rámci materiálu by měl být kladen důraz na spotřebitelskou výchovu a osvětu. Důležité je i zapracování problematiky udržitelné výroby do výuky mateřských, základních, středních škol a dalších subjektů.

Materiál předpokládá, že v důsledku realizovaných efektivních programů mimo jiné *vzroste poptávka po šetrnějších výrobcích a službách, a tím i zájem podniků o certifikaci ekologicky šetrné výroby (EMAS, atd...), výrobků a služeb*, což bude mít příznivé dopady nejenom na životní prostředí, ale i na rozvoj příslušných odvětví.

Průřezová opatření k realizaci VUR propojují ostatní zvolená témata a týkají se celkového systému vzdělávání. V jeho rámci by mělo dojít k systémovému zkvalitnění implementace moderních metodických nástrojů a forem v českém pedagogickém prostředí, počínaje podporou výzkumu, přes podporu vzdělavatelů a revizi kurikulí.

Cíle a aktivity

Cíle a aktivity jsou strukturovány podle zvolených klíčových témat. Každé téma je zde chápáno jako specifický program.

Aktivitami jsou míněna konkrétní opatření, která byla přijata subjekty spolupracujícími na realizaci programu (MŠMT, MŽP, MMR, MZe i dalšími resorty).

Výhled do roku 2015

V březnu 2013 byla svolána Pracovní skupina VUR, členové pracovní skupiny byli seznámeni s Usnesením Vlády ČR ze dne 9. ledna 2013 č. 11, které **schválilo** Zprávu o plnění opatření pro léta 2011 a 2012 a **uložilo ministrům** MŠMT a MŽP zajistit pokračování činnosti Pracovní skupiny pro realizaci opatření s výhledem do roku 2015.

Členové Pracovní skupiny se usnesli, že průběžné plnění opatření pro období 2013 až 2015 k realizaci vzdělávání pro udržitelný rozvoj bude každoročně předkládáno Radě vlády pro udržitelný rozvoj.

V roce 2013 byly MŠMT uspořádány dvě Národní konference ke vzdělávání pro udržitelný rozvoj (duben a listopad 2013), na které vystoupili zástupci MŽp, MŠMT, MZe, místopředseda České komise pro UNESCO, zástupci z oblasti výzkumu a vědy, zástupci VŠ, VOŠ, SŠ i MŠ. Konference byly hodnoceny velice kladně.

V roce 2014 byla ve spolupráci se Středočeským krajem uspořádána v Kutné Hoře dvoudenní Národní konference ke vzdělávání pro udržitelný rozvoj (září 2014), na které vystoupili zástupci MŽp, MŠMT, MZe, Středočeského kraje, předseda České komise pro UNESCO,

zástupci škol (velký důraz byl kladen na prezentace škol a školských zařízení Středočeského kraje). Konference byla hodnocena velice kladně.

V roce 2015 MŠMT bude uspořádána Národní konferenci ke vzdělávání pro udržitelný rozvoj ve spolupráci s Krajem Vysočina. Konference bude zaměřena na klíčová témata Vztah k místu.

Přehled plnění opatření na období 2014 až 2015

Rozvoj participace a dobrovolnictví

1. Cíl: Veřejnost se zapojuje do rozhodování o svém regionu.		
Aktivity	Indikátory	Stav plnění
1. Podporovat a motivovat obce k vytváření fungujícího systému místních Agend 21 a ke spolupráci škol, veřejnosti a podnikové sféry při zapojování do místní Agendy 21 (MA21).	Do r. 2015 se bude stabilizovat počet obcí registrovaných v databázi MA21 a registrovaní zvýší kvalitu MA21 postupem do vyšších kategorií Kritérií MA21.	<p>Úkol v gesci MŽP (Mgr. Miroslav Novák)</p> <p>Průběžně pracuje Pracovní skupina MA21 (zasedání 6.2., 10. 9. a 20. 11. 2013 a 5. 2. a 4. 6. 2014). Počet je stabilizován a hlásí se noví zájemci. V současné době je do procesu MA 21 zapojeno 68 municipalit (z toho 1 v kategorii A, 5 v kategorii B, 39 v kategorii C a 23 v kategorii D) a dále je registrováno 100 municipalit v kategorii zájemce a 32 v kategorii ostatní. Podrobné informace jsou zveřejňovány na www.ma21.cenia.cz.</p> <p>V lednu 2014 byl zveřejněn krátký informativní článek „Udržitelný rozvoj – podpora MA21“ na http://clanky.rvp.cz/clanek/c/O/18295/udrzitelny-rozvoj-podpora-mistni-agendy-21.html/ a</p> <p>„Obnovitelné zdroje - Vzdělávání k udržitelnému rozvoji“ http://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=5763</p>
2. Podporovat existující výchovně vzdělávací a osvětové programy zapojující žáky, studenty a veřejnost do analýzy a řešení problémů udržitelného rozvoje včetně informační podpory.	Do konce r. 2015 budou podporovány vzdělávací projekty a osvětové programy formou spolupráce se školami a dalšími vzdělávacími institucemi. Informace o těchto programech a projektech budou zveřejněny v elektronické	<p>Úkol v gesci MŠMT</p> <p>Odbor 41 OP VK (Mgr. Turková) ve spolupráci s NÚV (Ing. Zorka Husová a Dr. Karel Tomek)</p> <p>Vdatabázi výstupů projektů OP VK na http://databaze.op-vk.cz/ jsou postupně zveřejňovány výstupy již ukončených projektů zaměřených na problematiku EVVO a VUR. Ve školním roce 2014/15 bude realizováno dalších 14 schválených individuálních projektů OP VK podporujících</p>

	<p>podobě.</p>	<p>zdravý životní styl žáků, se kterým jsou spojena i jednotlivá klíčová témata strategie. Některé z těchto projektů navazují na dlouhodobý program „Škola podporující zdraví“.</p> <p>Školy, zejména základní, které jsou zřizovány obcemi, se významně zapojují do hnutí Zdravých měst a zdravých škol. Síť Zdravých měst disponuje významnou informační podporou zásadně související s otázkami udržitelného rozvoje. http://zdravamesta.cz/index.shtml?apc=r2081922t</p> <p>V prostředí Metodického portálu www.rvp.cz spravovaného NÚV jsou informace o VUR shromažďovány na tematickém vstupu Udržitelný rozvoj http://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=2177</p> <p>Na tomto odkazu budou blíže představeny vybrané projekty OP VK z oblasti VUR a EVVO.</p> <p>Na metodickém portálu RVP je spravováno a průběžně aktualizováno digifolio environmentální výchovy, na kterém jsou kromě aktuálních témat EVVO zveřejňovány odkazy na zrealizované projekty s tematikou environmentální výchovy - http://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=4001</p> <p>V průběhu roku 2014 bude zveřejněna databáze grantových projektů ESF jednotlivých krajů v oblasti VUR a EVVO.</p>
<p>3. Podporovat aktivity rozvíjející dobrovolnictví v ČR.</p>	<p>V roce 2014 a 2015 budou podpořeny konkrétní projekty zaměřené na podporu a rozvoj dobrovolnictví včetně mezinárodního dobrovolnictví.</p> <p>V letech 2014 a 2015 budou schváleny min. 2 profesní kvalifikace v rámci NSK týkající se dobrovolnictví.</p>	<p>Úkol v gesci skupiny 5 MŠMT (RNDr. Helena Knappová)</p> <p>Pro roky 2014 a 2015 je jednou z priorit Programů státní podpory práce s dětmi a mládeží pro NNO na léta 2011-2015 podpora aktivit NNO navazujících na cíle Evropského roku dobrovolnictví 2011. Zároveň pokračuje podpora projektů zaměřených na rozvoj dobrovolnictví v rámci stávajících Programů.... V roce 2014 bylo podpořeno 12 projektů NNO v celkové výši 2 532 000 Kč v rámci mimořádného dotačního programu MŠMT „Podpora rozvoje mezinárodních dobrovolnických aktivit mládeže“.</p> <p>Do roku 2015 budou v souladu se zák. 179/2006 Sb. zpracovány v rámci</p>

		Národní soustavy kvalifikací (NSK) 2 profesní kvalifikace pro pozici koordinátor dobrovolníků a supervizor dobrovolníků.
--	--	--

2. Cíl: Vysoké školy zapojují studenty do řešení vybraných problémů udržitelného rozvoje a VUR v regionu.		
Aktivity	Indikátory	Stav plnění

<p>1. Doporučit vysokým školám (v rámci kompetencí daných zákonem o vysokých školách¹) osvojit si metodiku vzdělávání zaměřeného na analýzu a řešení problémů udržitelného rozvoje a zařadit ji do přípravy budoucích pedagogických pracovníků.</p>	<p>V současné době je na webových stránkách MŠMT zveřejněno doporučení děkanům fakult VŠ připravujících pedagogické pracovníky zařadit do přípravy studentů učitelských a ostatních pedagogických oborů problematiku zapojování žáků základních a středních škol do analýzy a řešení problémů udržitelného rozvoje. Do roku 2015 MŠMT zveřejní doporučení děkanům fakult VŠ připravujících pedagogické pracovníky zařadit do přípravy studentů učitelských a ostatních pedagogických oborů metodiku pro zapojování žáků základních a středních škol do analýzy a řešení problémů udržitelného rozvoje.</p> <p>Do r. 2015 bude MŽP publikována alespoň jedna metodická publikace (česká či překladová) shrnující některé z uvedených metodik.</p>	<p>Úkol v gesci MŽP (Mgr.. Miroslav Novák) a skupiny 3 MŠMT (Mgr. Edvard Meduna a doc. RNDr. Josef Pospíšil, CSc.)</p> <p>Technologická agentura ČR (TA ČR) rozhodla o podpoře projektu Univerzity Karlovy (Centra pro otázky životního prostředí), řešitel RNDr. Jana Dlouhá, Ph.D., „Využití regionálních případových studií udržitelného rozvoje ve vysokoškolské výuce a pro tvorbu tzv. Open Educational Resources“ . Jde o otevřenost výukových kurzů i jejich obsahu všeobecně přístupnou formou a také možnost jejich svobodného použití ve vzdělávacích procesech), jehož výstupem bude mimo jiné kapitola v odborné knize „Případové studie udržitelného rozvoje a jejich využití jako metody výuky“, článek v odborné periodiku „Kompetence pro UR a jejich rozvoj na VŠ úrovni v ČR“ a „Metodika tvorby a využití případových studií ve výuce formou Open Educational Resources“. Řešení projektu bylo zahájeno v lednu 2014 a ukončení je plánováno v prosinci 2015. Projekt má přinést inovaci v oblasti vysokoškolského vzdělávání zaměřenou na rozvoj kompetencí pro UR. Inovace je opřena o rozvoj relevantních teorií, dokumentů vzdělávání pro udržitelný rozvoj na mezinárodní i národní úrovni i praktickou potřebu propojení výuky principů UR s podporou regionálního udržitelného rozvoje v ČR. Cílem je utváření kompetencí pro UR a formování vztahu k místu, pro což je třeba vytvářet výukové materiály založené na místních zdrojích informací a zachycující místní kontext a konkrétní problémy udržitelného rozvoje. V projektu vznikne soubor regionálních případových studií udržitelného rozvoje, projekt zmapuje instituce zabývající se VUR na vysokoškolské úrovni, vznikne databáze případových studií jako zdroj řešení místních problémů udržitelného rozvoje s možností jejich řešení, s úlohou řešení jednotlivých společenských autorů. Výstupy budou doporučeny děkanům PF fakult k využití.</p>
--	--	---

¹ zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Vztah k místu

1. Cíl: Cílové skupiny se učí podle nových a kvalitních metodik pro formování vztahu k místu, k okolnímu prostředí a pro environmentální interpretaci.		
Aktivity	Indikátory	Stav plnění
1. Podporovat zpřístupnění ověřených domácích i zahraničních metodik zaměřených na formování vztahu k místu a interpretaci přírodního a kulturního dědictví a jejich přizpůsobení podmínkám systému vzdělávání ČR.	<p>Do r. 2015 bude vytvořena metodika tvorby a využití případových studií, které jsou prostředkem „místně zakotveného učení“ ve výuce.</p> <p>Do r. 2015 bude zpracován alespoň jeden příklad metodiky na téma Kulturní a přírodní dědictví kraje, obce, města.</p>	<p>Úkol v gesci MŽP (Mgr. Miroslav Novák) Technologická agentura ČR rozhodla o podpoře projektu Univerzity Karlovy „Využití regionálních případových studií udržitelného rozvoje ve vysokoškolské výuce a pro tvorbu tzv. Open Educational Resources“ (jde o otevřenost výukových kurzů i jejich obsahu všeobecně přístupnou formou a také možnost jejich svobodného použití ve vzdělávacích procesech), jehož výstupem bude mimo jiné „Metodika tvorby a využití případových studií ve výuce formou Open Educational Resources“. Projekt bude zahájen v lednu 2014 a jeho ukončení je plánováno na prosinec 2015.</p> <p>Pozn. zpracuje NÚV ve spolupráci s dalšími subjekty</p>
2. Podporovat vznik a rozvoj již existujících vzdělávacích programů v oblasti formálního i neformálního vzdělávání a výchovy zaměřených na formování vztahu k místu, k okolnímu prostředí a na interpretaci přírodního a kulturního dědictví a podporovat informovanost o nich.	Do r. 2015 budou formou článků v odborných časopisech nebo na webových stránkách, studií či metodických materiálů publikovány nejméně čtyři původní české programy nebo regionální učebnice vytvořené organizacemi v oblasti formálního i neformálního vzdělávání a výchovy, zaměřené na vztah k místu či interpretaci	<p>Úkol v gesci MŽP (Mgr. Miroslav Novák)</p> <p>Je zveřejněn přehled 31 projektů OP VK s odkazy na webové stránky projektů OP VK s tematikou EVVO, na kterých jsou zveřejněny vzdělávací programy a učebnice pro formální i neformální vzdělávání žáků a pedagogických pracovníků s regionálním i celorepublikovým zaměřením a další aktivity, které dokládají plnění mnoha aktivit z uložených opatření ze Strategie vzdělávání pro udržitelný rozvoj ČR v období 2008 – 2015.</p> <p>Na metodickém portálu RVP byl zveřejněn informativní článek odkazující</p>

	přírodního a kulturního dědictví.	na výstupy 10 zdařilých projektů, které se mimo jiné věnují formování vztahu žáků k místu a interpretaci přírodního a kulturního dědictví. Článek byl sepsán v rámci úkolu Rozvoje oborových didaktik - http://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/17981/vyuka-environmentalni-vychovy-a-prirodopisu-na-zs-prostrednictvim-badatelsky-orientovanych-aktivit.html/
3. Doporučit vysokým školám/ fakultám připravujícím pedagogické pracovníky (v rámci kompetencí daných zákonem o VŠ) osvojit si metodiku pro formování vztahu k místu, k okolnímu prostředí a pro interpretaci přírodního a kulturního dědictví a zařadit ji do přípravy studentů učitelských a ostatních pedagogických oborů.	<p>V současné době je zveřejněno na webových stránkách MŠMT doporučení děkanům fakult VŠ, připravujících pedagogické pracovníky, k zařazení metodik pro formování vztahu k místu, k okolnímu prostředí a pro interpretaci přírodního a kulturního dědictví do přípravy studentů učitelských a ostatních pedagogických oborů.</p> <p>POZN. NUV: Doporučení pro MŠMT: aby fakulty vzdělávající učitele, do svých vzdělávacích programů zařadily seznámení studentů s myšlenkami Evropské úmluvy o krajině a to nejen v přírodovědných oborech, ale i jako významné společenské téma v rámci všeobecného přehledu budoucích učitelů.</p>	<p>Úkol v gesci MŽP (Mgr. Miroslav Novák) a skupiny 3 MŠMT (a doc. RNDr. Josef Pospíšil, CSc.)</p> <p>Technologická agentura ČR rozhodla o podpoře projektu Univerzity Karlovy „Využití regionálních případových studií udržitelného rozvoje ve vysokoškolské výuce a pro tvorbu tzv. Open Educational Resources“ v programu Omega, který je zaměřen na posílení výzkumných aktivit v oblasti aplikovaných společenských věd. V projektu jde o otevřenost výukových kurzů i jejich obsahu všeobecně přístupnou formou a také možnost jejich svobodného použití ve vzdělávacích procesech), jehož výstupem bude mimo jiné kapitola v odborné knize „Případové studie udržitelného rozvoje a jejich využití jako metody výuky“, článek v odborné periodiku „Kompetence pro UR a jejich rozvoj na VŠ úrovni v ČR“ a „Metodika tvorby a využití případových studií ve výuce formou Open Educational Resources“. Projekt byl zahájen v lednu 2014 a jeho ukončení je plánováno v prosinci 2015. Výstupy budou průběžně doporučeny děkanům fakult k využití.</p>

<p>4. Podporovat rozvoj vzdělávacích institucí a jejich vzdělávacích programů zaměřených na vzdělávání v intenzivním kontaktu s okolním prostředím a přírodou.</p>	<p>Do r. 2015 bude podporován provoz tzv. lesních mateřských škol.</p> <p>Do r. 2015 budou publikována metodická doporučení a příklady dobré praxe pro učitele základních a středních škol orientovaná na vztah ke krajině (v souladu s Evropskou úmluvou o krajině).</p> <p>Do roku 2015 bude připravena pro učitele MŠ minimetodika“ propojující základní myšlenky Evropské úmluvy o krajině s relevantními integrovanými bloky a činnostmi dětí.</p>	<p>Úkol v gesci MŽP a skupiny 2 MŠMT (Mgr. et Mgr. Jaroslava Vatalová)</p> <p>Na podporu těchto škol byla založena Asociace lesních mateřských škol http://www.lesnims.cz/. V roce 2013 bylo z Prioritní osy 7 Operačního programu ŽP (Rozvoj infrastruktury EVVO) podpořeno 111 projektů zaměřených na lesní školky, lesní třídy MŠ a hřišť a zahrad v přírodním stylu MŠ. V roce 2014 bylo z téhož zdroje na týž účel podpořeno 114 projektů.</p> <p>Metodická doporučení a příklady dobré praxe pro učitele základních a středních škol s tematikou Kulturní dědictví a udržitelný rozvoj místních komunit ve školní praxi (http://www.historickededictvi.com/wp-content/plugins/downloads-manager/upload/metodikaKHD.pdf)</p> <p>Začátkem května 2014 bylo schváleno financování projektu NÚV „Rozvoj lektorských a mentorských dovedností pedagogů MŠ a ZŠ“, jehož jednou z aktivit je podpora učitelů 1. a 2. stupně ZŠ v oblasti výuky biologie, geologie a environmentální výchovy v terénu. Cílem projektové aktivity je připravit zkušené a nadšené učitele pro budoucí lektorování konstruktivisticky orientované výuky biologického, geologického a environmentálního vzdělávání v přírodním prostředí. (odkaz na výstup)</p> <p>Pozn. zpracuje NÚV ve spolupráci s dalšími subjekty</p>
--	---	--

<p>5. Podporovat výzkum využívání podnětného prostředí ve VUR (evaluace účinnosti – srovnávací studie).</p>	<p>Do r. 2015 bude připraveno zadání výzkumného projektu ověřujícího význam kontaktu s přírodou a okolním prostředím.</p>	<p>Úkol v gesci MŽP (Mgr. Miroslav Novák) a KÚ (Mgr. Jana Harmanová)</p> <p>V rámci TAČR (program BETA) probíhá výběrové řízení na projekt, který bude zaměřen na vývoj nástroje na hodnocení environmentálních kompetencí u dětí. Nástroj se bude pomůckou pro tvorbu ŠVP na školách a částečně se bude zohledňovat i kontakt dětí s přírodou.</p> <p>V případě specializovaného výzkumu ověřujícího význam kontaktu dětí s přírodou jde o výhledovou aktivitu. (pozn. Program BETA se chýlí ke konci, jiný finanční zdroj není v současné době k dispozici).</p>
<p>6. Podporovat začlenění základních principů územního plánování a urbanismu do středního vzdělávání, dle možností i základního vzdělávání.</p>	<p>Do r. 2015 ve spolupráci se školami a dalšími sociálními partnery navrhnout zpracování vzdělávacího modulu pro podporu začlenění základních principů územního plánování a urbanismu do kurikulí.</p>	<p>Úkol v gesci MMR (Ing. Johana Benešová, Ing. arch. Josef Morkus, Ph.D.) a NÚV (Ing. Zorka Husová a Dr. Karel Tomek)</p> <p>Ve všeobecném vzdělávání nejsou urbanismus ani územní plánování explicitně zahrnuty, lze je ale aplikovat v učivu např. v tématech globální problémy světa, typy krajiny, dopady člověka na ŽP atp. Urbanismus a územní plánování, ale i architekturu a vystavené prostředí obecně, je třeba více začlenit do průřezového tématu Environmentální výchova a zvážit jejich výraznější uplatnění ve vzdělávací oblasti Umění a kultura (RVP pro základní vzdělávání).</p> <p>Vzdělávací modul pro podporu začlenění základních principů územního plánování a urbanismu do kurikulí zatím zpracován nebyl. Záleží na rozhodnutí MŠMT, jakým způsobem a kdy budou probíhat revize kurikulí, kde by tato tematika mohla být zohledněna.</p> <p>Aktuálně probíhá v předškolním, základním i středním vzdělávání proces inovace kurikulárních dokumentů, který je v roce 2015 na úrovni shromažďování podnětů a hodnocení dosavadního průběhu zavádění konceptu dvoustupňového kurikula. Začlenění principů územního plánování do souboru podnětů v základním vzdělávání je v tomto procesu zajištěno. Sebrané podněty budou dále vyhodnocovány a MŠMT bude rozhodovat o způsobu, formě a rozsahu jejich projekce do změn RVP.</p> <p>V případě revize kurikulí může MMR (odbor územního plánování) v této</p>

		<p>věci nabídnout např. konzultace při zpracování učebních osnov relevantních vyučovacích předmětů, do kterých by se mohla promítnout problematika udržitelného rozvoje, územního plánování a urbanismu. OÚP MMR těmito aktivitami má rozšířit znalosti o udržitelném rozvoji, územním plánování a urbanismu do úrovně středních a základních škol.</p> <p>V rámci programu Beta Technologické agentury ČR probíhá projekt „Výzkum vhodných nástrojů ke zvyšování stavební kultury“, jehož základním cílem je navrhnout možnosti většího začlenění témat architektury, urbanismu, vystavěného prostředí i tématu krajiny do vzdělávacího systému. Počátek řešení projektu je 2. čtvrtletí 2015 a jeho trvání maximálně 2 roky.</p> <p>V lednu 2015 vláda schválila nelegislativní dokument „Politika architektury a stavební kultury České republiky“, kde je jedním z klíčových témat vzdělávání v oblasti architektury, urbanismu, územního plánování, krajinářské architektury a stavební kultury. Dokument určuje obecné cíle a konkrétní opatření pro jejich naplnění. Jedno z opatření požaduje revidovat rámcové vzdělávací programy tak, aby obsahovaly výše uvedená témata.</p>
<p>7. Podporovat zveřejňování příkladů dobré praxe z různých stupňů a typů škol (MŠ, ZŠ, SŠ (SOŠ), G příp. i VOŠ v rámci implementace VUR ve vztahu k místu.</p>	<p>Do r. 2015 budou zveřejněny příklady dobré praxe na formování vztahu k místu a interpretaci přírodního a kulturního dědictví ve výuce.</p>	<p>Úkol v gesci MŽP (Mgr. Miroslav Novák), NÚV (Ing. Zorka Husová a Dr. Karel Tomek), O 41 MŠMT (Mgr. Jaroslava Turková) a MMR (Ing. Johana Benešová)</p> <p>Je zveřejněn přehled 31 projektů OP VK s odkazy na webové stránky projektů OP VK s tematikou EVVO, na kterých jsou zveřejněny vzdělávací programy a učebnice pro formální i neformální vzdělávání žáků a pedagogických pracovníků s regionálním i celorepublikovým zaměřením a další aktivity, které dokládají plnění mnoha aktivit z uložených opatření ze Strategie vzdělávání pro udržitelný rozvoj ČR v období 2008 – 2015.</p> <p>V databázi výstupů projektů OP VK na http://databaze.op-vk.cz/ jsou postupně zveřejňovány výstupy již ukončených projektů zaměřených na problematiku EVVO a VUR.</p>

<p>Propojit mezinárodní programy s programy regionálními, např. Kulturní a přírodní dědictví (OSN, UNESCO) ve vztahu k regionu ČR.</p>		<p>Na metodickém portálu RVP byl zveřejněn informativní článek odkazující na výstupy 10 zdařilých projektů, které se mimo jiné věnují formování vztahu žáků k místu a interpretaci přírodního a kulturního dědictví. Článek byl sepsán v rámci úkolu Rozvoje oborových didaktik - http://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/17981/vyuka-environmentalni-vychovy-a-prirodopisu-na-zs-prostrednictvim-badatelsky-orientovanych-aktivit.html/</p> <p>Kulturně historické dědictví a udržitelný rozvoj místních komunit - 16 pilotních školních projektů (http://www.historickededictvi.com/?page_id=37; prezentace projektů na http://www.historickededictvi.com/wp-content/plugins/downloads-manager/upload/plakaty%20final_21_03_10.pdf)</p> <p>Příklady dobré praxe pro učitele základních a středních škol s tematikou Kulturní dědictví a udržitelný rozvoj místních komunit ve školní praxi včetně metodických doporučení (http://www.historickededictvi.com/wp-content/plugins/downloads-manager/upload/metodikaKHD.pdf)</p> <p>V průběhu roku 2015 budou na stránkách http://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=2177 zveřejněny další příklady dobré praxe implementace VUR/EVVO ve vztahu k místu.</p>
--	--	---

2. Cíl: Školy ve spolupráci s dalšími subjekty podporují provázanost světa vzdělávání a světa práce v oblasti počátečního i dalšího vzdělávání v regionu		
Aktivity	Indikátory	Stav plnění

2. Cíl: Školy ve spolupráci s dalšími subjekty podporují provázanost světa vzdělávání a světa práce v oblasti počátečního i dalšího vzdělávání v regionu		
Aktivity	Indikátory	Stav plnění
1. Podporovat v komunitách a regionech vznik a činnost komunitních center při vybraných školách a jiných vzdělávacích institucích (viz. „Standard kvality komunitní (otevřené) školy“ ²).	Do roku 2015 ve spolupráci s kraji podporovat metodicky a informačně myšlenku vzniku komunitních škol.	<p>Úkol v gesci MŽP (Mgr. Miroslav Novák), Odbor 41 MŠMT (Mgr. Jaroslava Turková)</p> <p>Komunitní školy se sice pomalu, ale spontánně rozvíjejí (např. vznik Národní sítě venkovských komunitních škol www.branaprovenkov.cz). Předpokládá se podpora vzniku komunitních škol z prostředků OP VVV. Podporou komunitního vzdělávání učitelů i žáků ze 30 SŠ v devíti krajích ČR se zabývá tříletý projekt (2012 – 14) podpořený z OP VK - Active Citizens – více na http://www.activecitizens.cz/. Projekt je součástí mezinárodního programu rozvoje komunit Active Citizens, který organizace British Council realizuje v několika desítkách zemí světa.</p> <p>Podpora spolupráce obcí se školami a obecně princip komunitních škol je aktuálně (polovina roku 2014) rozpracováván v souvislosti s přípravou systémových a koncepčních projektů prioritní osy 3 v OP VVV (MAP – místní akční plány vzdělávání).</p>

² Nástroj na získávání a vyhodnocování informací o komunitní dimenzi školy, celkem 9 standardů kvality komunitní školy: Vedení, Partnerství, Sociální inkluze, Služby, Dobrovolnictví, Celoživotní učení, Zapojení rodičů, Kultura školy, Rozvoj komunity; více na: <http://www.msmt.cz/pro-novinare/1-brezen-je-mezinarodni-den-komunitnich-skol?highlightWords=komunitn%C3%AD>

2. Cíl: Školy ve spolupráci s dalšími subjekty podporují provázanost světa vzdělávání a světa práce v oblasti počátečního i dalšího vzdělávání v regionu

Aktivity	Indikátory	Stav plnění
<p>2. Podporovat zapojení destinací cestovního ruchu v ČR do prestižní soutěže Evropské komise (EDEN). Soutěž sleduje rozvoj udržitelného cestovního ruchu ve všech 3 pilířích UR.</p>	<p>Metodický přístup a hodnotící kritéria soutěže jsou na základě metodiky Evropské komise v rámci výzvy každoročně upravována podle aktuálního tematického zaměření soutěže.</p>	<p>Úkol v gesci MMR (Ing. Johana Benešová) Tématem soutěže EK o Excelentní turistickou destinaci EDEN 2012/13 bylo „Cestování bez bariér“. Přihlášeno bylo 15 destinací ČR, vítězem se stala obec Lipno, příklad dobré praxe udržitelného cestovního ruchu v regionu na téma „zpřístupnění cestovního ruchu v průběhu celého roku“ (stezka korunami stromů).</p> <p>Viz http://www.eden-czechtourism.cz/files/brozura-eden-2013-cestovani-bez-barier.pdf</p> <p>Ročník EDEN 2014/2015 není věnován soutěži o novou excelentní destinaci, ale propagaci vítězů a finalistů z let 2009 – 2013.</p> <p>V České republice je to těchto 13 destinací:</p> <ul style="list-style-type: none"> • České Švýcarsko – excelentní destinace v kategorii "Cestovní ruch a chráněná území" • Bystřicko – excelentní destinace v kategorii "Voda – turistický cíl" • Slovácko – excelentní destinace v kategorii "Obnova hmotného dědictví" • Lipensko - excelentní destinace v kategorii "Cestování bez bariér" • Orlické hory a Podorlicko - finalista kategorií "Cestovní ruch a chráněná území", "Obnova hmotného dědictví" a "Cestování bez bariér" • Králický Sněžník - finalista kategorií "Cestovní ruch a chráněná území" a "Obnova hmotného dědictví" • Posázaví – finalista kategorie "Voda – turistický cíl" • Polabí - finalista kategorie "Voda – turistický cíl" • Křivoklátsko - finalista kategorie "Voda – turistický cíl" • Žatecko - finalista kategorie "Obnova hmotného dědictví" • Mikroregion Kahan - finalista kategorie "Obnova hmotného dědictví" • Krkonoše - finalista kategorie "Cestování bez bariér" • Těšínské Slezsko – finalista kategorie "Cestování bez bariér" <p>Soutěž o novou excelentní destinaci bude probíhat v roce 2015.</p>

Snižování sociálního napětí

1. Cíl: Školy a ostatní typy organizací efektivně působí v oblasti snižování sociálního napětí ve společnosti.		
Aktivity	Indikátory	Stav plnění
1. Doporučit vysokým školám/fakultám zařadit problematiku řešení sociálních aspektů výchovy a vzdělávání do studijních plánů přípravy posluchačů učitelských oborů.	V současné době je zveřejněno na webových stránkách MŠMT doporučení děkanům fakult VŠ připravujících pedagogické pracovníky k zařazení problematiky řešení sociálních aspektů výchovy a vzdělávání do studijních plánů přípravy posluchačů učitelských oborů.	Úkol v gesci skupiny 3 MŠMT (Mgr. Edvard Meduna a doc. RNDr. Josef Pospíšil, CSc.)
2. Podporovat programy VUR ve vztahu k primární prevenci sociálního napětí ve školách i v celé společnosti.	Bude vytvořen přehled stavu nabídky vzdělávacích kurzů řešících tuto problematiku. Bude podpořeno zkvalitnění a zvýšení nabídky oproti současnému stavu.	Úkol v gesci MŠMT skupiny 2 MŠMT (Mgr. Radka Heřmánková)
3. Podporovat posilování kompetencí pedagogických pracovníků, které přispívají ke snižování sociálního napětí ve společnosti, ve vztahu ke vzdělávání dětí a žáků s potřebou podpůrných opatření a k práci s rizikovou mládeží, při vytváření podmínek pro inkluzivní vzdělávání.	Do r. 2014 bude existovat dostupná nabídka metodik/vzdělávacích kurzů pro práci s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a s rizikovou mládeží.	Úkol v gesci MŠMT skupiny 2 MŠMT (Mgr. Radka Heřmánková)

Udržitelná spotřeba a výroba

1. Cíl: Žáci SOŠ, studenti VOŠ a VŠ, pedagogičtí pracovníci a účastníci dalších typů vzdělávacích aktivit se vzdělávají v šetrných technologiích.		
Aktivity	Indikátory	Stav plnění
1. Podporovat další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti šetrných technologií, spotřeby energií, energetické účinnosti, dobrovolných environmentálních aktivit firem, sociální odpovědnosti firem a udržitelných forem produkce služeb a výrobků (zejména potravin) zajišťovaných specialisty z praxe.	Do r. 2015 budou realizovány kurzy DVPP zaměřené na šetrné technologie, dobrovolné environmentální aktivity, sociální odpovědnost firem a udržitelné formy produkce služeb a výrobků (zejména potravin aj.).	Úkol v gesci skupiny 2 MŠMT (Mgr. Martina Ceehová) MŠMT bude i nadále realizovat vzdělávací programy vztahující se k problematice udržitelného rozvoje. Vzdělávání je v průběhu školního roku nabízeno pro širokou cílovou skupinu pedagogických pracovníků, od pedagogů MŠ až po učitele SŠ a VOŠ. Principy VUR jsou rovněž zohledněny v kvalifikačních studiích, která jsou nabízena, zejména ve Studiu pro ředitele škol a školských zařízení a Studiu pedagogiky. V nabídce vzdělávání v následujících letech bude samozřejmě zahrnuto i Studium k výkonu specializovaných činností – specializovaná činnost v oblasti EVVO.(příprava případné aktualizace standardů tohoto specializačního studia).

2. Cíl: Cílové skupiny se učí jednání a chování v souladu s principy udržitelné spotřeby a výroby		
Aktivity	Indikátory	Stav plnění

<p>1. Podporovat zpřístupnění ověřených zahraničních metodik a programů pro ZŠ a SŠ v oblasti udržitelné spotřeby a výroby, jejich přizpůsobení podmínkám systému vzdělávání ČR, jejich další rozvoj a vyhodnocení jejich úspěšnosti.</p>	<p>Do r. 2015 bude vytvořen přehled programů a publikována česky psaná kompletní metodika alespoň jednoho takového programu. Do programu bude zapojeno nejméně 200 škol. K využití metodiky bude proškoleno nejméně 200 pedagogických pracovníků.</p>	<p>Úkol v gesci MŽP (Mgr. Miloslav Novák)</p> <p>Program Ekoškola - zapojeno je 254 škol z celé ČR (viz www.ekoskola.cz).</p> <p>Vzdělávací program Ekoškola je určen pro základní a střední školy. Žáci a učitelé spolu aktivně spolupracují a velká část zodpovědnosti je ponechána žákům. Žáci jsou povzbuzováni ve své aktivní roli a jsou vedeni k odpovědnosti za svoje jednání. Postup práce je určen 7 kroky, které školu a její Ekotým provedou celým programem a zaručí naplnění kritérií pro získání mezinárodního ocenění.</p> <p>Program GLOBE - zapojeno 112 zemí ze všech kontinentů. V České republice je do programu GLOBE zapojeno každoročně přes 100 škol, v roce 2012 jejich počet dosáhl 142. Jedná se o základní a střední školy a také dětské oddíly zájmové činnosti. (viz globe.terezanet.cz)</p> <p>Jde o dlouhodobý mezinárodní program, který podporuje u žáků zájem o přírodu a přírodní vědy a rozvíjí metody badatelsky orientovaného vyučování. Žáci pozorují a zkoumají životní prostředí pomocí praktických postupů a využívají výsledky svého bádání k identifikaci a řešení environmentálních problémů v okolí své školy. Data naměřená žáky slouží vědcům k ověřování hypotéz a modelů a prostřednictvím mezinárodní databáze jsou k dispozici i široké veřejnosti.</p>
---	---	---

<p>2. Podporovat vznik nových a rozvoj a evaluaci již existujících výchovně vzdělávacích programů a metodických materiálů a pomůcek pro studenty, odbornou a širokou veřejnost v oblasti udržitelné spotřeby a výroby.</p>	<p>Do r. 2015 budou formou článků v odborných časopisech, studií a metodických materiálů publikovány nejméně čtyři české programy a formou přednášek a prezentací prováděna osvěta v oblasti udržitelné spotřeby a výroby zaměřené zejména na potraviny, energie, suroviny a výrobky, dopravu apod. Odkazy budou zveřejněny na portálu www.vur.cz.</p>	<p>Úkol v gesci MŽP (Mgr. Miroslav Novák) ve spolupráci s MPO (Ing. Jiří Burel)</p> <p>Za jeden z programů související s udržitelnou výrobou je považována nově zpracovaná Politika druhotných surovin České republiky, kterou vláda vzala na vědomí dne 16.10.2013 a uložila zpracování SEA. Tento dokument společně se stanoviskem SEA bude předložen vládě ke schválení do konce listopadu 2014. Do konce roku 2014 bude do vlády zároveň předložen Akční plán na podporu soběstačnosti ČR v surovinových zdrojích substitucí primárních zdrojů druhotnými surovinami, kterým se stanoví konkrétní úkoly vedoucí k naplnění hlavních cílů stanovených v Politice druhotných surovin ČR. Základní vizí Politiky druhotných surovin ČR je „přeměna odpadů na zdroje“, tzn. efektivní nakládání s výrobky, které ukončily svůj životní cyklus a tím dosažení úspory primárních přírodních zdrojů tj. energetických i neenergetických surovin. Studenti VŠ budou formou interaktivních přednášek a prezentací seznamováni s cíli Politiky druhotných surovin ČR a jejich postupným plněním prostřednictvím postupné realizace Akčního plánu.</p>
<p>3. Podporovat realizaci českých výzkumů mapujících bariéry a možnosti podpory a propagace udržitelné spotřeby.</p>	<p>Do roku 2015 bude realizován výzkumný projekt a výsledky výzkumu budou zpřístupněny vzdělavatelům.</p>	<p>Úkol v gesci MŽP (Mgr. Miroslav Novák)</p> <p>V současné době je realizován projekt – „Efektivní uplatňování dobrovolných nástrojů politiky životního prostředí v praxi“, který zpracovává ENVIROS v rámci programu BETA – TAČR. Projekt bude ukončen na konci roku 2014.</p>

<p>4. Podporovat evaluaci nástrojů EVVO zaměřených na udržitelnou spotřebu veřejnosti.</p>	<p>Do roku 2015 budou vytvořeny a zveřejněny metodiky evaluace nástrojů EVVO pro různé věkové skupiny.</p>	<p>Úkol v gesci MŽP (Mgr. Miroslav Novák)</p> <p>V současné době je realizován projekt – „Hodnocení efektivity nástrojů EVVO“, který zpracovává BEZK v rámci programu BETA – TAČR. Projekt bude ukončen na konci roku 2013.</p>
--	--	--

Průřezová opatření k realizaci VUR

1. Cíl: Podporovat implementaci VUR do počátečního vzdělávání		
Aktivity	Indikátory	Stav plnění
1. Podporovat příklady dobré praxe implementace VUR v počátečním vzdělávání.	V r. 2015 bude existovat na portálu RVP (NUV) soubor 5 příkladů dobré praxe zapracování VUR v ŠVP.	Úkol v gesci MŠMT spolupráce s NÚV (Ing. Zorka Husová a Dr. Karel Tomek). Bude postupně doplňováno v průběhu roku 2014 a 2015. V rámci řešení projektů ESF byla realizována řada projektů zaměřených na problematiku VUR (projekt města Příbrami se zapojením všech škol ve městě, projekt Vzdělávání pro udržitelný rozvoj v environmentálních a ekonomických souvislostech (ZŠ Jesenice a další školy po celé republice, Projekt ENVIGAME, výuka průřezového tématu EV pomocí moderních technologií, Projekt EKOPOLIS, apod. Příklady zapracování VUR do ŠVP budou postupně publikovány na portálu RVP v roce 2014 a 2015. Nyní probíhá vyhodnocování a výběr.

2. Cíl: Mezioborový a mezipřesortní dialog		
Aktivity	Indikátory	Stav plnění
1. V rámci aktuálních potřeb pokračovat v činnosti mezipřesortní pracovní skupiny VUR.	Do konce roku 2014 bude mezipřesortní pracovní skupina VUR komunikovat s odborníky zabývajícími se VUR, EVVO a EP .	Úkol v gesci MŽP (Mgr.Miroslav Novák) a MŠMT Bude řešeno prostřednictvím Výboru pro VUR, který byl ustaven při RVUR na podzim 2014.
2. Průběžně vyhodnocovat implementaci VUR v České republice a reportovat vůči Sekretariátu Strategie vzdělávání pro udržitelný rozvoj Evropské hospodářské komise OSN.	Každoročně se zpracuje rámcová reportingová zpráva a kontaktní osoba za ČR (zástupce MŠMT) se zúčastní jednání Steering Committe ke Strategii VUR EHK OSN.	Úkol v gesci MŠMT (Mgr. Miroslav Novák) a MŽP Dne 1.11.2014 byla na EHK OSN zaslána Zpráva o implementaci Strategie EHK OSN ke vzdělávání pro UR, která shrnuje stav VUR v ČR z hlediska indikátorů EHK OSN pro VUR.

3. Cíl: Vzdělavatelé jsou ve VUR systémově vzdělávání a metodicky podporování		
Aktivity	Indikátory	Stav plnění
1. Podporovat vzdělávací aktivity v oblasti VUR pro vzdělavatele – zejména tvorbu komplexních vzdělávacích programů, včetně akreditace v rámci DVPP a inovací standardů DVPP.	Inovace standardu dle požadavků MŽP a požadavků odborníků z praxe, týkající se problematiky EVVO a VUR	<p>Úkol v gesci MŽP a skupiny 2 MŠMT (Mgr. Martina Ceehová)</p> <p>MŠMT uskutečnilo jednání ohledně aktualizace standardů EVVO. V září 2014 je plánováno další jednání ohledně této tematiky. Osloveni budou opět zástupci MŽP, MŠMT a Lipky – školského zařízení pro environmentální vzdělávání a další zástupci z řad odborné veřejnosti.</p> <p>Vzhledem k tomu, že činnost koordinátora EVVO, stejně tak jako jeho kvalifikace vyplývá z příslušného ustanovení zákona č. 563 /2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a prováděcích předpisů, je podmínkou pro výkon činnosti koordinátora EVVO právě toto specializační studium akreditované v systému DVPP.</p>

<p>2. Podporovat vytvoření sítě odborných metodických konzultantů v oblasti VUR.</p>	<p>Do roku 2014 vzdělávací střediska a učitelé budou podporováni ve spolupráci s odbornými metodickými konzultanty pro oblast VUR.</p>	<p>Úkol v gesci MŽP V tuto chvíli nejsou systematicky zakládány sítě metodických konzultantů v oblasti VUR. Tuto roli jen velmi částečně plní některá centra EVVO, ale zcela nezávisle.</p>
--	--	---

4. Cíl: Úřady veřejné správy se vzdělávají v klíčových tématech pro VUR		
Aktivity	Indikátory	Stav plnění
Podporovat vzdělávání úředníků územních samosprávných celků k udržitelnému rozvoji, a s využitím akreditovaných vzdělávacích programů	Do roku 2015 budou existovat akreditované vzdělávací programy s tématy VUR, které budou v souladu se systémem vzdělávání úředníků územních samosprávných celků.	<p>Úkol v gesci MŽP (RNDr. Miloslav Novák) a MV</p> <p>Institut pro veřejnou správu koncem roku 2011 a v únoru 2012 požádal o akreditaci pro dva kurzy: EVVO - Ochrana životního prostředí, udržitelný rozvoj a EVVO - Ochrana životního prostředí, udržitelný rozvoj, složky a témata (nově zpracované environmentální minimum včetně udržitelného rozvoje).</p> <p>Od května 2012 jsou oba kurzy nabízeny jak správním úřadům, tak územním samosprávným celkům (ÚSC).</p>

<p>3. Vytvořit aktualizovaný e-learningový kurz environmentálního minima se zapracovanou samostatnou kapitolou k udržitelnému rozvoji dostupný pro vzdělávání ve správních úřadech a úřadech územních samosprávných celků</p>	<p>Do roku 2015 vybrané profesní skupiny nově příchozích zaměstnanců veřejné správy absolvují kurz ukončený testem a vydáním závěrečného osvědčení.³</p>	<p>Úkol v gesci MŽP (RNDr. Miloslav Novák) a MV</p> <p>Zaměstnanci správních úřadů i tak úředníci Územních samosprávných celků (ÚSC) musí absolvovat vstupní vzdělávání, které je zaměřeno především na seznámení se svým pracovištěm a jeho úkoly (viz Pravidla a zákon č. 312/2000 Sb.).</p> <p>Pro zavedení povinnosti EVVO je třeba pro zaměstnance ve správních úřadech buď upravit Pravidla, nebo vtělit do nového zákona o státní službě. Pro zaměstnance ÚSC upravit Zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů.</p> <p>MŽP bude kontaktovat Odbor veřejné správy a eGovernmentu MV v prvním čtvrtletí 2014.</p>
---	---	--

Poznámka: Úkoly zaměřené na EVVO a environmentální poradenství budou formulovány po konzultaci v nově vzniklé Pracovní skupině pro EVVO a EP.

³ Zaměstnanci ve správních úřadech a úředníci ÚSC, kteří již mají vykonaný e-learningový kurz environmentálního minima a mají vydáno na jeho ukončení osvědčení, vykonají pouze samostatnou kapitolu k udrž. rozvoji úspěšně ukončenou testem a vydáním závěrečného osvědčení.